

DZIĘKUJEMY ZA UDZIAŁ W OBCHODACH MIĘDZYNARODOWEGO DNIA OCHRONY ZABYTEKÓW 2023!

Posted on 26 maja 2023

W tym roku już po raz 40. obchodziliśmy Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków, ustanowiony przez Komitet Wykonawczy Międzynarodowej Rady Ochrony Zabytków ICOMOS. Z okazji jubileuszu, Narodowy Instytut Dziedzictwa po raz pierwszy zorganizował obchody w całej Polsce, we współpracy z instytucjami kultury, samorządami oraz Wojewódzkimi Konserwatorami Zabytków. W ramach MDOZ odbyły się konferencje, spotkania, sesje oraz wystawy poświęcone najważniejszym tematom z zakresu ochrony zabytków. Wydarzenia zostały zarejestrowane i są dostępne są na kanale **TV NID na YouTube.**

Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków 2023 został zorganizowany przez Narodowy Instytut Dziedzictwa w sześciu województwach: pomorskim, małopolskim, podkarpackim, świętokrzyskim, śląskim i łódzkim. W obchodach MDOZ 2023 wzięło udział ponad 800 osób, uczestników systemu opieki nad zabytkami. Organizatorami spotkań były placówki terenowe NID we współpracy z lokalnymi instytucjami kultury, urzędami samorządowymi oraz Wojewódzkimi Konserwatorami Zabytków. To wielkie „święto zabytków” odbyło się w Muzeum - Zamek w Łańcucie, Auli Collegium Maius Uniwersytetu Jagiellońskiego, Zespole Cerkiewnym w Radrużu, Muzeum Kresów w Lubaczowie, Domu Mendelzona w Olsztynie, Górnośląskim Parku Etnograficznym w Chorzowie, Opatowskim Ośrodku Kultury oraz Domu Kultury w Bolesławcu. Współorganizatorami MDOZ 2023 byli również: Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa, Fundacja Borussia Olsztyn, Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie, Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina Bpa w Opatowie, Miasto Opatów, Gmina Bolesławiec, jak również Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków, Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków, Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków, Podkarpacki Wojewódzki Konserwator Zabytków, Małopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków, Śląski Konserwator Zabytków oraz Świętokrzyski Wojewódzki Konserwator Zabytków.

Zapraszamy do obejrzenia relacji filmowej z jubileuszowych obchodów Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków w Polsce na kanale **TV NID na YouTube.**

[Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków | Łańcut 2023 - YouTube](#)

https://www.youtube.com/watch?v=IMzBj-_rXiQ&feature=youtu.be

Mamy nadzieję, że Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków na stałe wpisze się w kalendarz spotkań i debat o ochronie zabytków, a

jego obchody będą obecne w całej Polsce.

Jak podkreśliła dyrektor NID, dr hab. Katarzyna Zalasieńska, tegoroczne „święto zabytków” miało wyjątkowy przebieg i oprawę:

– Cieszę się, że w tym roku udało się nam spotkać w tak wielu miejscach w całej Polsce. Dyskutowaliśmy w gronie osób, które wkładają wiele wysiłku w ratowanie zabytków i opiekę nad nimi – konserwatorów, historyków sztuki i architektury, urbanistów, archeologów i przedstawicieli innych zawodów, pracujących na rzecz ochrony zabytków, a także wszystkich odpowiedzialnych właścicieli, opiekunów i zarządców obiektów zabytkowych. Jestem przekonana, że nasze spotkania, debaty, konferencje zaowocują i przysłużą się ochronie zabytków dla przyszłych pokoleń, dzięki udziałowi licznych znamienitych prelegentów. Ale nie spotkalibyśmy się, gdyby nie zaangażowanie organizatorów zarówno centralnych obchodów w Łańcucie, jak i tych wojewódzkich. Dziękuję wszystkim dyrektorom i pracownikom instytucji, w których mogliśmy gościć. Dziękuję również wszystkim pracownikom Narodowego Instytutu Dziedzictwa, zaangażowanym w merytoryczne przygotowanie jubileuszowych obchodów Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków w Polsce.

[Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków](#), ustanowiony został przez Komitet Wykonawczy Międzynarodowej Rady Ochrony Zabytków ICOMOS w 1983 roku i wpisany przez UNESCO do rejestru ważnych dat o znaczeniu dla całego świata. Co roku, 18 kwietnia, poświęcamy szczególną uwagę znaczeniu obiektów i miejsc, które zapisały się w historii wielu społeczności i stanowią spuściznę dla przyszłych pokoleń. To również święto wszystkich, którzy zajmują się ochroną i konserwacją zabytkowych obiektów.

Celem „święta zabytków” jest przede wszystkim przybliżenie zagadnień związanych z ochroną spuścizny minionych pokoleń. To również święto wszystkich, którzy na co dzień zajmują się ochroną i opieką nad zabytkami – konserwatorów, historyków sztuki i architektury, urbanistów, archeologów oraz przedstawicieli innych zawodów pracujących na rzecz ochrony zabytków, a także społeczników, właścicieli, opiekunów i zarządców obiektów zabytkowych.

Tegoroczny Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków przypomniał o ważnych jubileuszach: 20-leciu obowiązywania ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, 20-leciu Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego, [10-leciu Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego](#), a przede wszystkim jubileuszach wpisów na Listę światowego dziedzictwa UNESCO: 20-leciu wpisu [drewnianych kościołów Południowej Małopolski](#) oraz 10-lecia wpisu [drewnianych cerkwi z terenu Polski i Ukrainy na Listę światowego dziedzictwa UNESCO](#). Te wszystkie tematy, jak i wiele innych, było przedmiotem dyskusji podczas obchodów MDOZ w całej Polsce.

Jubileuszowa wystawa „Skarby drewnianej architektury sakralnej. Kościoły i cerkwie na Liście światowego dziedzictwa UNESCO”

W Łańcucie w ramach Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków odbył się wernisaż wystawy „Skarby drewnianej architektury sakralnej. Kościoły i cerkwie na Liście światowego dziedzictwa UNESCO”. Wystawa została przygotowana przez Narodowy Instytut Dziedzictwa z okazji jubileuszu wpisów na Listę światowego dziedzictwa UNESCO: 20-lecia wpisu „Drewnianych kościołów Południowej Małopolski” oraz 10-lecia wpisu „Drewnianych cerkwi w polskim i ukraińskim regionie Karpat”. Wystawę można oglądać na dziedzińcu Zamku w Łańcucie do 10 czerwca 2023, następnie będzie eksponowana w Rzeszowie, Sanoku i Gorlicach.

Wersja online wystawy jest dostępna na stronie nid.pl.

Wydarzenia w ramach obchodów MDOZ 2023:

13 kwietnia, Obchody Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków w województwie warmińsko-mazurskim i konferencja „Społeczny wymiar ochrony zabytków. Potencjał i uwarunkowania”.

W Olsztynie konferencja odbyła się w Domu Mendelsohna, zabytku, który został przywrócony do życia i odzyskany w pamięci lokalnej społeczności dzięki działaniom osób związanych ze środowiskiem „Borussii”. Od ponad 30 lat „Borussia” dba o dziedzictwo i krajobraz kulturowy Warmii i Mazur, sukcesywnie od pierwszych projektów porządkowania opuszczonych cmentarzy, przez edukację, po remont dawnego domu przedpogrzebowego przy cmentarzu żydowskim, dzisiaj zwanego Domem Mendelsohna.

Współorganizator: Fundacja Borussia Olsztyn, Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków.
Więcej informacji [>tutaj<](#). Relacja z wydarzenia, dostępna jest na kanale [TV NID](#) na YouTube.

14 kwietnia, Obchody Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków w województwie pomorskim, sesja „Społeczna opieka jako ważne wsparcie systemu ochrony zabytków”.

Podczas spotkania został zaprezentowany wiatrak typu paltrak w Mokrym Dworze, jako przykład społecznego zaangażowania w ochronę zabytków. Swoim doświadczeniem podzielił się sołtys Mokrego Dworu, Wiesław Zbroiński, który własnymi siłami „dał drugie życie” wiatrakowi sprowadzonemu z Wyszogrodu (powiat płocki, województwo mazowieckie). Po uzyskaniu niezbędnej zgody konserwatora zabytków, niszczący, ponad 100-letni wiatrak, w 2016 roku został rozebrany, przeniesiony i odtworzony z maksymalnym poszanowaniem zachowanej zabytkowej substancji w Mokrym Dworze na Żuławach Gdańskich.

Więcej informacji [>tutaj<](#). Relacja z wydarzenia, dostępna jest na kanale [TV NID](#) na YouTube.

17 kwietnia, Obchody Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków w województwie małopolskim, sesja naukowa „Ewolucja form działania administracji publicznej w obszarze ochrony zabytków”.

Obchody MDOZ 2023 w województwie małopolskim odbyły się w wyjątkowym miejscu – w Auli Collegium Maius Uniwersytetu Jagiellońskiego, która usytuowana jest w najstarszej części tego zabytkowego obiektu. Pierwsze zapisy na temat Collegium Maius to rok 1400, kiedy to reaktywowana została uczelnia nosząca wtedy nazwę Akademii Krakowskiej. W Krakowie dyskutowano na temat „Ewolucji form działania administracji publicznej w obszarze ochrony zabytków”. Jak podkreśliła dyrektor NID, dr hab. Katarzyna Zalasieńska, Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków jest dobrym momentem do podjęcia dyskusji nad obowiązującym stanem prawnym w zakresie ochrony zabytków, szczególnie w związku z 20-leciem Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

– Prawo jest niezbędnym elementem systemu ochrony zabytków. Stanowi podstawę i określa sposób organizacji administracji konserwatorskiej, przyznając jej narzędzia do działania. Dobrze skonstruowane przepisy mogą również tworzyć gwarancję jakości prac konserwatorskich i badań archeologicznych, ale również wzmacniać społeczne zaangażowanie – powiedziała dyr. Zalasieńska.

Współorganizatorzy: Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa oraz Uniwersytet Jagielloński.
Więcej informacji [>tutaj<](#). Relacja z wydarzenia, dostępna jest na kanale [TV NID](#) na YouTube.

18-19 kwietnia, Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków. Wernisaż wystawy plenerowej „Sekrety drewnianej architektury sakralnej. Kościoły i cerkwie na Liście Światowego Dziedzictwa UNESCO”.

W trakcie spotkania podjęto dyskusję nad aktualnością obowiązującej od 2003 roku ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

– *Obecny model systemu ochrony zabytków bazuje na rozwiązaniach prawnych przyjętych 20 lat temu.* – podkreśla dr hab. Katarzyna Zalaśńska, dyrektor Narodowego Instytutu Dziedzictwa. – *Jubileusz skłania nas do refleksji, w jakim stopniu system ten się sprawdził i czy jest w pełni efektywny. Jest to również okazja do szerokiej dyskusji nie tyle nad potrzebą nowelizacji ustawy z 2003 roku, ale raczej stworzenia całkowicie nowej regulacji w tym zakresie. Przyszedł czas na całościowe uregulowanie problematyki ochrony i opracowanie Kodeksu Dziedzictwa.*

Obchody „święta zabytków” były również okazją do uhonorowania tych osób, które ochronie zabytków poświęciły swoje zaangażowanie, talent, wiedzę i doświadczenie. Uroczystego aktu dekoracji Medalami Stulecia Odzyskanej Niepodległości w imieniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, dokonał Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Generalny Konserwator Zabytków, dr Jarosław Sellin.

Podczas gali przyznano również odznaki „Za opiekę nad zabytkami”, które są nadawane jako zaszczytne wyróżnienie osobom zasłużonym w społecznej opiece nad dobrami kultury lub w działalności konserwatorskiej. Odznakę nadaje minister kultury i dziedzictwa narodowego.

Współorganizatorzy: Muzeum – Zamek w Łańcucie, Muzeum Kresów w Lubaczowie.
Więcej informacji [>tutaj<](#). Relacja z wydarzenia, dostępna jest na kanale [TV NID](#) na YouTube.

25 kwietnia, Obchody Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków w województwie śląskim, sesja „Między niematerialnym, a materialnym dziedzictwem kulturowym”.

Punktem wyjścia dla tematyki obchodów Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków w województwie śląskim był jubileusz 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego i 10-lecia prowadzenia [Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego](#) w Polsce. Wydarzenie koncentrowało się na tematyce związków niematerialnego dziedzictwa kulturowego z dziedzictwem materialnym – krajobrazem kulturowym, architekturą, tradycyjnym budownictwem czy rzemiosłem. Spotkanie odbyło się w Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie”, a więc w miejscu stworzonym do badania i prezentowania materialnych i niematerialnych przejawów dziedzictwa, stanowiącym naturalną przestrzeń do dyskusji zaplanowanej w ramach MDOZ.

Współorganizator: Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie.
Więcej informacji [>tutaj<](#). Relacja z wydarzenia, dostępna jest na kanale [TV NID](#) na YouTube.

27 kwietnia, Obchody Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków w województwie świętokrzyskim, konferencja naukowa „Kolegiata Opatowska – dziesiąty Pomnik Historii w województwie świętokrzyskim. Historia miejsca, miejsce historii”.

Kolegiata Opatowska i pomniki historii były tematem konferencji naukowej oraz obchodów MDOZ w województwie świętokrzyskim. W jej trakcie zostały przedstawione wszystkie świętokrzyskie pomniki historii, prowadzone przy nich w ostatnich latach prace budowlane, konserwatorskie i restauratorskie.

Współorganizatorzy: Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina Bpa w Opatowie, Miasto Opatów, Opatowski Ośrodek Kultury. Więcej informacji [>tutaj<](#). Relacja z wydarzenia, dostępna jest na kanale YouTube.

12 maja, Obchody Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków w województwie łódzkim, sesja „Krajobraz kulturowy, jako przedmiot ochrony – na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami”.

Tematem obchodów MDOZ w woj. łódzkim był krajobraz kulturowy, czyli postrzegana przez ludzi przestrzeń, zawierająca elementy przyrodnicze i wytwory cywilizacji, historycznie ukształtowana w wyniku działania czynników naturalnych i działalności człowieka.

Gmina Bolesławiec, w którym odbyła się wojewódzka sesja „święta zabytków”, jest jedną z 24 gmin w Polsce, w której Narodowy Instytut Dziedzictwa zrealizował program wsparcia pn. „Wzorcową Rewitalizacją”. Jego celem było merytoryczne wsparcie w planowaniu i wdrażaniu procesów rewitalizacji oraz zaplanowanie właściwego wykorzystania dziedzictwa kulturowego w procesach rozwoju gminy. W ramach zadania eksperci Narodowego Instytutu Dziedzictwa przygotowali dla gminy Studium Ochrony Wartości Kulturowych, w którym zasadniczym elementem wskazanym do ochrony są wspomniane krajobrazy kulturowe. Przedstawienie wyników badań było częścią konferencji „Krajobraz kulturowy jako przedmiot ochrony – na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami”.

Współorganizator: Gmina Bolesławiec
Więcej informacji [>tutaj<](#). Relacja z wydarzenia, dostępna jest na kanale YouTube.

Wydarzenia towarzyszące obchodom Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków, współorganizowane przez NID:

22-23 kwietnia, Obchody Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków w województwie opolskim. „Weekend z zabytkami”. Organizator: Fundacja na Rzecz Zamku Książęcego Niemodlin 1313. Współorganizatorzy: NID i Opolski Wojewódzki Konserwator Zabytków.

24-25 kwietnia, Konferencja: „System ochrony zabytków w Polsce – dorobek, problemy, wyzwania”. Organizator: PKM ICOMOS. Współorganizator: NID.

Organizacja Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków oraz jubileuszu wpisu na Listę światowego dziedzictwa UNESCO drewnianych kościołów w południowej Małopolsce (20-lecie) oraz drewnianych cerkwi w polskim i ukraińskim regionie Karpat (10-lecie) zostały sfinansowane ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.